به نام خداوند جان آفرین	حکیم سخن در زبان آفرین
سوالات امتحان درس : فارسی ۳	دبیرستان دارالفنون همدان
نام و نام خانوادگی :	وقت : ۷۰ دقیقه
پایه / رشته ی تحصیلی : دوازدهم همه ی رشته ها	زمان : دی ماه ۱۴۰۱ ۱۴۰۱/۱۰/۲۸

ردیف	سوالات	شمارک
	الف (قلمرو زبانی (۷ نمره)	۷
	۱ – معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید. ۱	
	الف -**مسلک** مرغ گرفتارقفس همچومن است ..... ب - بخروش چو شرزه شیر **ارغند**.....	
	پ - لیک کس را دید جان **دستور** نیست ..... ت - ای عزیز به خدا رسیدن **فرض** است	
	۲- نادرستی های املایی را در عبارات زیر بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید . ۱	
	الف - در بهر مکاشفت مستغرق شده ..... ب - گفت در سرعقل باید بی کلاهی آر نیست	
	پ - بفکن ز پی این اثاث تزویر ..... ت - تابستان وصال ، ما را از قربت زندان شهر به میهن آزاد و دامن گسترمان، کویر می بُرد؛ نه ، باز می گرداند	
	۳ – املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: ۱	
	الف - واصفان حلیه جمالش به تحیّر **(منصوب/ منسوب)**که ماعرفناک حقّ معرفتک.	
	ب- دیوارهای کهن روم که هنوز طاق **(ضربی / زربی)** دروازه های آن باقی است حکایت از روزگاران گذشته دارد .	
	پ - سینه خواهم شرحه شرحه از **(فراق - فراغ)**	
	ت- درسال ۱۳۰۱ هرج ومرج قلمی واجتماعی و **(هتاکی ها - حتاکی ها)** درمطبوعات وآزاروطن خواهان وسستی کاردولت مرکزی بروز کرده بود.	
	۴- درست یا نادرست بودن جملات داده شده را مشخص کنید. ۵/.	
	الف - در بیت " در عالم پیر هرکجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است "	
	در هر دومصرع ، فعل " است" اسنادی است . ۱)درست ۲) نادرست	
	ب - در عبارت " آسمان، تفرّجگاه مردم کویر است ". تفرّجگاه ، هسته یک گروه اسمی است .	
	۱) درست ۲)نادرست	
	۵ – نقش دستوری کلمات مشخّص شده را بنویسید. ۵/.	
	الف -آن شب من خود را بر روی **بام خانه** گذاشته بودم .	
	ب - وجه خدا اگر شودت منظر نظر زین پس شکی نماند که **صاحب نظر** شوی	
	۶- با توجه به بیت "ای مهربان تر از برگ در بوسه های باران / بیداری ستاره ، در چشم جویباران "پاسخ دهید . ۵/.	
	الف- چند ترکیب اضافی در بیت دیده می شود ؟	
	ب - فعل حذف شده چیست ؟	

۷- بیت " نتوان وصف تو گفتن که تودر فهم نگنجی/ نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی " چند جمله دارد ؟ ۲۵/. ۸- با توجه به بیت " در غم ما روز ها بی گه شد / روزها با سوز ها همراه شد " "بی گاه شد" با کدام گزینه معادل معنایی دارد ؟ ۲۵/. الف - ای دریغا وقت خرمن گاه شد / لیک روز از بخت ما بی گاه شد ب - سال ها این مرگ طبلک می زند / گوش تو بی گاه جنبش می کند ۹-در عبارت " چه فاجعه ای است درآن لحظه که یک مرد می گرید ...چه فاجعه ای! " نقش تبعی ..... در عبارت ..... دیده می شود. ۵/. ۱۰- جمله ی « خداوند بنده ی خود را عاشق خود کند. » بر اساس الگوی : نهاد+مفعول + ...+ فعل می باشد. ۲۵/. ۱۱- در بیت « تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند » نقش دستوری ضمیر « ت »را بیابید . ۱۲-در گروه های اسمی زیر، نوع وابسته هایی را که زیر آنها خط کشیده شده است ، مشخص کنید .۷۵/. الف - قدرت قلم **این** نویسنده ..... ب -عاکفان کعبه **جلالش** .... پ- آن پانزده **تا** مین را هم به باد دادید ؟ ۱۳- با توجه به بیت زیر پاسخ دهید . ۵/. " گفت: نزدیک است والی را سرای ، آن جا شویم. / گفت: والی از کجا در خانه ی خمّار نیست" الف - در کدام مصرع نقش دستوری " والی " نهاد است ؟ ب - کاربرد " را " چگونه است ؟	
ب) قلمرو ادبی : (۵ نمره)	
۱۴- در کدام بیت آرایه اسلوب معادله دیده نمی شود؟ ۵/. الف - چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان ؟/ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ ب - برندارد میوه تا خام است دست از شاخسار / زاهد ناپخته را از خود بریدن مشکل است پ- بلبل و گل ، همه دَم هم نقسانند ولی / بینوا من که جدا مانده ام از دلبر خویش ت - در سخن گفتن خطای جاهلان پیدا شود / تیر کج چون از کمان بیرون رَوَد رسوا شود ۱۵- آرایه ی مقابل کدام بیت، همگی درست است؟۵/. الف- آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم/ ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است (تلمیح - جناس) ب-نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید(جناس تام - کنایه) پ- در عشق کسی قدم نهدکش جان نیست/با جان بودن به عشق در سامان نیست (استعاره -متناقض نما) ت- عاشقان کشتگان معشوق اند / برنیاید ز کشتگان آواز (جان بخشی - حسن تعلیل) ۱۶- با توجه به متن داده شده پاسخ دهید. باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده . پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطی منکر نبرد .	۵

الف - کدام جمله ، صفت رحمان بودن خداوند را بیان می کند ؟ ب - آرایه های مشترک جملات متن را مشخص کنید . ۱۷- دربیت زیر **پروانه** نماد (**عاشق واقعی - عاشق مدّعی**) است. ۵/. « ای مرغ سحر ، عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد » ۱۸- ضرب المثل **از چاله به چاه افتادن** با عبارت کدام گزینه ، معادل معنایی دارد ؟ ۵/. الف - اینجا می توان چند حلقه چاه عمیق زد، آنجا می شود چغندر کاری کرد . ب- از بیم عقرب جرّاره ی دموکراسی قرن بیستم، ناچارشده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد . پ- نمی دانستم اسب وزینم را می گیرند و پشت میز ونیمکت مدرسه ام می نشانند. ت- ناله های گریه آلودآن امام راستین را می شنوم که در کنارآن مدینه پلیدسردرحلقوم چاه می بردو می گریست . ۱۹- جاهای خالی را پر کنید: ۱ الف - کتاب کویر اثر ..... است . ب - عین القضات همدانی ، مولف کتاب ..... است . پ- ملک الشعرای بهار قصیده ی ..... را در سال ۱۳۰۱ سروده است. ت - غزل اجتماعی در عصر ..... با توجه به دگرگونی های سیاسی و اجتماعی ، رواج یافت . ۲۰- بیت بعدی هر کدام از ابیات داده شده را بنویسید. ۱ الف - ای بی خبر بکوش که صاحب خبر شوی / تا راهرو نباشی کی راهبر شوی (حافظ) .... ب -ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز / کاین گونه فرصت از کف دادندبی شماران (محمد رضا شفیعی کدکنی)	
پ - قلمرو فکری : ۸ نمره	
۲۱- ابیات وعبارات زیر را به نثر روان برگردانید. ۵ نمره الف -صد تیغ جفا بر سر وتن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند ۵/. ب -در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت ۵/. پ -حیات از عشق می شناس و وممات بی عشق می یاب. ۵/. ت -اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده ۷۵/. ث - زین بی خردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند ۵/. ج-آن شب نیز، ماه با تلالو زیبایش ازراه رسید و گل های الماس شکفتند و قندیل زیبای آسمان سر زد.۷۵/. چ - گفت : « دیناری بده پنهان و خود را وارهان / کار شرع ، کار درهم ودینارنیست» ۱ ح-گفت : «بوی گلم چنان مست کرد که دامنم ازدست برفت !» ۵/.	۵

درک مطلب: (هرمورد نیم نمره دارد)	
۲۲- بیت داده شده با کدام یک از دو بیت زیر، قرابت معنایی دارد ؟ ۵/. " هیچ نقاشت نمی بیند که نقشی برکشد / وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای " الف - خیز تا برکلک آن نقاش جان افشان کنیم / کاین همه نقش عجب در گردش پرگار داشت ب- گر کسی وصف او زمن پرسد / بی دل از بی نشان چه گوید باز ۲۳- شاعردرمصرع" گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست " به کدام پدیده اجتماعی زمان خود اشاره دارد؟ ۲۵/. ۲۴- چه مفهومی از بیت زیر استنباط می شود ؟ ۲۵/. " شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند " ۲۵- " مفهوم بیت "هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد. /. هرکه بی روزی است روزش دیر شد " چیست ؟۵/. ۲۶- در نوشته ی زیر منظوردکترعلی شریعتی از «**دریای سبز معلق**» و «**مرغان الماس پر**» چیست؟۵/. «غرق دراین دریای سبز معلقی بودم که درآن مرغان الماس پر تک تک ازغیب سرمی زنند.» ۲۷- منظور از " داشتن آیات وحی بر لب "در عبارت زیر چیست ؟ ۲۵/. "در کویر خدا حضور دارد !" این شهادت را یک نویسنده رومانی داده است که برای شناختن محمّد (ص)و دیدن صحرایی که آواز پر جبرئیل همواره در زیر غرفه بلند آسمانش به گوش می رسد و حتی درختش ، غارش ، کوهش هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد و زبان گویای خدا می شود ، به صحرای عربستان آمده است و عطر الهام را در فضای اسرار آمیز آن استشمام کرده است . ۲۸-با توجه به متن داده شده پاسخ دهید : " بدان که از جمله نام های حُسن یکی " جمال " است و یکی " کمال" . همه طالب حُسن اند و در آن می کوشند که خود را به حسن رسانند و به حسن – که مطلوب همه است – دشوار می توان رسیدن ؛ زیرا که وصول به حسن ممکن نشود ؛ الّا به واسطه عشق ، و عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و بر هردیده ، روی ننماید . " الف - منظور از " حُسن " چیست ؟ ۲۵/. ب - مشخص کنید بیت زیر با کدام قسمت متن ارتباط مفهومی دارد ؟ ۲۵/. " در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد / عشق پیدا شد وآتش به همه عالم زد " پ - به نظر نویسنده متن ، مهم ترین گام برای رسیدن به حسن چیست ؟ ۲۹- منظورشاعر از " بغداد و ری " در بیت زیر چیست ؟ ۲۵/. " خاکی است که رنگین شده ازخون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند	۳
موفق باشید	**جمع۲۰**